

Aug.-sept. 2025, Jaargang 6, nr. 6

Zwanenbloem (Butomus umbellatus)

Beste leden, donateurs en overige lezers

Als ik dit schrijf is het kwart over negen 's avonds en al bijna donker. De zomer loopt op zijn eind en de herfst is vroeg dit jaar: de eerste kleurende bomen en vallende bladeren. Maar er komen vast nog wel een paar warme avonden dat we lekker buiten kunnen zitten.

Onze IVN-activiteiten hebben op een laag pitje gestaan: de vrijwilligers hebben ook vakantie gehad. Maar nu gaat het weer los; zie het lijstje met komende activiteiten verderop in de nieuwsbrief. En dan moet de natuurwerkgroep zijn planning nog maken! Houd ook de [website](#) dus in de gaten.

En op 27 september hebben we ons jubileumfeest. Vergeten aan te melden? Dat kan nog steeds, maar dan wel uiterlijk 15 september. Hoe meer zielen hoe meer vreugd!
Verderop in de Nieuwsbrief vind je nog eens de volledige uitnodiging met wijze van aanmelden.

Namens redactie en bestuur,
Ad van Alphen, voorzitter

Plant van de maand

De Plantenwerkgroep presenteert tijdens het veldseizoen dat loopt van ongeveer mei tot november, steeds één van de door haar in de voorafgaande periode gevonden planten onder de titel 'Plant van de maand'.

Na de Wataardbei en de Brede wespenorchis, nu voor de maand september de **Kleine egelskop** (*Sparganium emersum*).

De Kleine egelskop is een water- en oeverplant die je aantreft in sloten met relatief schoon water. Hij wordt ook wel in vijvers aangeplant. Deze troffen we in een sloot in het Noorderland. Het grootste verschil met zijn grotere broertje de Grote egelskop is dat bij de Kleine egelskop de bloeistengel niet is vertakt.

Gespot

Als we buiten zijn, zijn het meestal de bloemen en de vogels die direct onze aandacht trekken.

Kleur of gedrag trekken onze blik. Daarnaast bestaat er nog een veelal aan het oog onttrokken wereld aan insecten.

Natuurlijk, de vlinders, libellen, hommels en wespen, die zien we wel en herkennen we met bewondering, als griezel of met angst.

Maar daarnaast bestaat een nog veel grotere wereld van minuscule tot grote insecten die veel minder zichtbaar zijn, maar minstens zo belangrijk binnen het biodiversiteitsweb.

Onze moestuin levert behalve groente en fruit ook vaak verrassingen op aan insecten die ik nog niet eerder (bewust) zag. Zo kwam tussen de bramen deze jongen (of meisje) tevoorschijn.

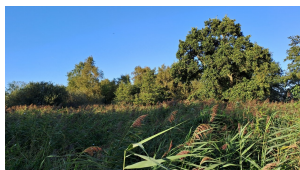
En dat leidt tot nieuwsgierigheid, waar heb ik hier in handen?

Met het gemak van Obsidentify op de mobiele telefoon wordt

het steeds eenvoudiger om een insect op naam te brengen, in dit geval de **Boomsikkelwants**. Eerlijk is eerlijk, waarschijnlijk ben ik de naam volgende week alweer vergeten, maar de veelheid in vormen, soorten, groottes, kleuren en verschijningsvormen blijft me verbazen.

Herman de Meijer

Uitgelicht ! Wat was

Op veldbezoek met de Plantenwerkgroep

Op woensdagavond 20 augustus bracht de plantenwerkgroep een veldbezoek aan het Noorderland. In dit ten noorden van Niekerk en het Niekerkerdiep liggende gebied zijn nooit grote cultuurtechnische werken uitgevoerd, in feite is de infrastructuur nog dezelfde als 200 jaar geleden.

Tot 1945 had elke boer in het Noorderland een petgat, meestal smalle gaten in stroken met smalle dijkjes ertussen. De turf was meest voor eigen gebruik. Na de vervening bleven petgaten over, opgesloten door de legakkers. In deze open waterplassen ontstond rietgroei. Het riet, te gebruiken voor dakbedekking, werd met de hand gesneden en in bundels gebonden. In het voorjaar werd het op de legakkers geschoond en 'doorgebonden'.

Tegelijk werd dan ook het opschot aan éénjarige boompjes verwijderd.

Toen in 1986 de petgaten in eigendom en beheer bij Staatsbosbeheer kwamen werd er geen riet meer gesneden. Het gevolg was al snel: onbeperkt opschot, verlanding en verbossing.

doen.

Inmiddels vindt tweemaal per jaar door een vrijwilligersgroep (de zgn. Fanologen) er toch weer beheer plaats met harken, vorken en zagen. Dit niet voor publiek toegankelijke terrein van ca. 7,5 ha. mogen we deze avond met toestemming van Staatsbosbeheer bezoeken. Dit wel onder de conditie dat we de verzamelde gegevens in de **NDFF** (Nationale Databank Flora en Fauna) vastleggen, iets wat we uiteraard als tegenprestatie graag

Het daadwerkelijk op het terrein komen is op zich al een avontuur. Eerst over het erf van de fam. v.d. Velde aan de Bloemersmastraat 60, dan door het weiland naar en over een met bramen overgroeide dam. En nog wat verder via een half vergane en met een grote vlier en bramen begroeide bielen brug over het Niekerkerdiep. Kruip door, sluip door over weidehekken. Kortom, met de PWG beleef je heel wat.

Aangekomen bij het terrein lopen we eerst rechtsom over een soort graspad. De overweldigende ruigte van riet met bosschage valt nergens te betreden en dat valt ons wel wat tegen. We waren graag het gebied met oude legakkers en petgaten wat dieper in gegaan. We hebben ook geen idee of en hoe we bij het enige nog resterende woninkje in het gebied kunnen komen, nergens lijkt een toegang.

Wél troffen we bij een dode boom veel witte uitwerpselen en erg grote (wel 10 cm.) viltige braakballen. Dit blijkt, bij nazoeken, van de reiger te zijn.

Teruglopend ontdekken we bij het begin van het graspad toch nog een schim van een nauwelijks belopen paadje door de ruigte. En zo belanden we linksom lopend ineens toch nog bij het enige huisje in dit gebied. Een van ons kwam hier wel in zijn jonge jaren toen een vriend van hem hier nog woonde. Nu is het een klein, niet vaak gebruikt, vakantiewoninkje.

Qua plantenvariëteiten was dit niet echt een bijzondere avond. Qua struingehalte, avontuur en ontdekken zeker wel.

Voor wie geïnteresseerd is in wat we zoal vinden; zie onze [inventarisatielijsten](#).

Uitgelicht ! Wat komt

JUBILEUMFEEST 27 september

Alweer geruime tijd geleden ontvingen jullie, samen met ons prachtige jubileumblad, ook de uitnodiging voor ons jubileumfeest

Hoewel al heel wat aanmeldingen is het door vakantie en andere beslommingen bij sommigen van jullie ongetwijfeld wat in de vergetelheid geraakt.

Maar, **opgeven kan nog altijd**.

Wat gaan we doen?

We hebben een mooi programma voor jullie van 12.30 tot 16.30 uur bij Nieuw Allardsoog te Bakkeveen (Jarig van de Wielen Wei 6)

Het programma:

- 12.30-13.00 Ontvangst met koffie/thee, programmaonderdelen kiezen
- 13.00-13.30 Welkom
- 13.30-15.30 Activiteiten
- 15.30-16.30 Afsluiting met hapjes, drankjes, napraten

Wat kan je verwachten

- Verrassende theateracts tijdens de hele middag
- Lezing: It Mandefjild en de schaapskudde
- Wandelen met de boswachter: natuur, historie en verhalen
- Workshop; Illustreren met gebruik en inspiratie van de natuur
- Bosbad: Bewust Buiten Beleven, relaxed genieten met mindfulness en natuurmeditatie
- Lekker zelf op pad met of zonder routebeschrijving
- Expositie van onze fotowerkgroep

Praktische informatie

Plaats: Nieuw Allardsoog, Jarig van de Wielen Wei 6, Bakkeveen
 Datum: 27 september
 Tijd: 12.30 tot 16.30 uur
 Kosten: gratis voor leden en donateurs (huisgenoten die geen lid zijn € 10,-)
 Aanmelden: IVNWesterkwartier75@gmail.com

Ietje van Nie (column)

Nazomer

Het is eind augustus. De vogels zijn stil geworden en aan het ruien gegaan.

Het jonge vrouwtje van de grote bonte specht is bezig haar rode petje af te zetten. Beiden houden hun rode broek aan. De jonge puber schuift zijn pet naar achteren: zo ziet hij er volwassen uit.

De tronkenbijen hebben deze zomer veel kamertjes volgemaakt in ons bijenhotel. Ze zijn tevreden met kleine openingen van 2 tot 4 mm. Met hars maken ze de holletjes voor hun eitjes. Ze nestelen ook graag in oude kevergangen van een afgeknotte boom (tronk). Ook maken ze hun oude nestgangen schoon om ze weer opnieuw te gebruiken. Ze zijn klein en zwart, je kunt ze zien op gele bloemen, composieten, waar de vrouwtjes met hun achterlijf heen en weer gaan om stuifmeel te verzamelen tussen de haren die daar groeien. Een aparte manier van verzamelen en heel herkenbaar.

De galwespen hebben hun eitjes gelegd op de bladeren van vooral eiken. Heel apart is de knoppergal die genoemd is naar de knoppe, een in de 17^e eeuw gedragen slaapmuts. Ze zitten op jonge eikels waar de knoppergalwesp een eitje in heeft gelegd. Zo, dat waren weer wat wetenswaardigheden. Geniet van de nazomer en al het moois in de natuur!

Ietje van Nie (foto Knoppergal, Vroege Vogels)

Activiteitenoverzicht

Als laatste ook in deze Nieuwsbrief kort aandacht voor onze activiteiten in de komende periode. Wekelijks zijn er wandelingen op dinsdag- en woensdagochtend van 9.30 - ca. 11.30 uur.

29 aug.	Vleermuizen op het Curringherveld	- Kornhorn	20.30 uur
30 aug	Gevarieerd programma	-Saaksum	13.00 - 16.00
4 sep.	Nienoord door de eeuwen heen - lezing	- Leek	19.30 uur
7 sep.	Het bos is een dag van jou – jeugdact.	- Trimunt	9.30 - 15.00
12 sep.	Gronings Groen	- Op Maarhuizen	13.30 - 18.00
13 sep.	Minimonsters onder water – microscopie	- Kornhorn	13.30 uur
20 sep.	World Claeenup day	- in heel Nederland	
27 sep.	Jubileumfeest IVN-wk 75 jr. (zie boven)	- Bakkeveen	12.30 - 16.30
19 okt.	Paddenstoelenactiviteit	- Trimunt	??
25 okt.	Nacht van de Nacht		??

De meest actuele informatie over onze activiteiten kunt u altijd uitgebreid terugvinden op onze website. Zie hiervoor: [Activiteiten IVN Westerkwartier e.o.](#) en [Nieuws](#)

Ze zijn rijp !

Facebook

Website

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}. • Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich [hier afmelden](#). • U kunt ook uw [gegevens inzien en wijzigen](#). • Voor een goede ontvangst voegt u webmaster.westerkwartier@ivn.nl toe aan uw adresboek.

Laposta